

Important Bird Area: Mid Prypiac`

© Ярошук

Code: BY017

Central coordinates: 52°15' N 27°00' E

Location: Brestskaya voblast: Lunyanets region, Pinsk region, Stolin region,
Gomelskaya voblast: Zhytkavichi region

Area: 98676 ha

IBA Criteria: A1, B2, B3, A4i, B1i

National conservation status: ландшафтны заказнік рэспубліканскага значэння «Сярэдняя Прыпяць»

International conservation status: ТВП міжнароднай значнасці, утворана ў 1998 годзе. Рамсарская тэрыторыя з 2001 г. (крытэрыі 1, 2, 5, 6, 8)

Site description:

Сярэдняя Прыпяць – гэта буйнейшы ў Еўропе ўчастак рачной поймы, які захаваўся ў натуральным стане. Заказнік створаны ў сярэдняй плыні галоўнай воднай артэрыі Палесся – ракі Прыпяць (ад вусця Ясельды да вусця Сцвігі). Працягласць участка каля 120 кіламетраў, шырыня вар’іруе ад 4 да 14 кіламетраў.

Плошчы, занятыя натуральнай расліннасцю, складаюць каля 92% тэрыторыі. Каштоўнасць заказніка заключаецца ў захаванасці некранутых пойменных лясоў і лугоў. Сярод лясоў пераважаюць дубравы і чорнаалешнікі з тыповай для Палесся

флорай і фаунай. Заліўныя лугі поймы Прыпяці могуць служыць эталонам натуральных лугоў Палесся. У заказніку прадстаўлены ўсе тыпы лугоў ад вельмі забалочаных да сухіх, блізкіх па структуры да стэпаў. Захаваліся ў пойме і тыповыя нізінныя балоты, біятопы, якія знаходзяцца ў Еўропе пад пагрозай знікнення. Асабліва вялікія балоты сканцэнтраваны ў вусцях прытокаў Прыпяці – рэк Ясельда і Стыр. З іншых біятопаў, якія заслугоўваюць увагі, трэба адзначыць вялікую колькасць прыгажэйшых пойменных азёр і старыц і, безумоўна, рэчышча самой Прыпяці. У даліне гэтай ракі сканцэнтраваны самыя вялікія плошчы натуральных алювіяльных ландшафтаў не толькі на тэрыторыі Беларусі, але і ўсёй Еўропы.

Прыпяць і яе прытокі належаць да раўніннага тыпу рэк і характарызуюцца параўнальна невысокай і распрасцёртай веснавой паводкай, нізкай летняй межанню, якая амаль штогод парушаецца навадненнямі. Працягласць паводак вар’іруе ад 40-45 дзён на малых рэках да 3,5-4 месяцаў на Прыпяці. Сярэдняя вышыня веснавой паводкі над ніжэйшым летнім ўзроўнем складае 3,5-4,5 метры. Пад’ёмы ўзроўняў вады ў перыяд дажджоў, у адрозненне ад веснавых паводак, узнікаюць нерэгулярна і часам перавышаюць іх. У час паводак і навадненняў вада затоплівае пойму разам з населенымі пунктамі, грамадскімі збудаваннямі і камунікацыямі.

Пойменныя землі выкарыстоўваюцца ў асноўным для сенакашэння і выпасу жывёлы (14% тэрыторыі), лясной гаспадаркі, палявання і рыбалоўства. У пойме Прыпяці да цяперашняга часу захаваліся такія традыцыйны від дзейнасці як бортніцтва. Акваторыя ракі выкарыстоўваецца для суднаходства.

Habitats:

Лясы - 35%, хмызнякі - 8%, лугі - 30%, нізінныя балоты - 20%, рэкі і іх узбярэжжа - 4%, сельгасугоддзі - 2%, азёры і іншыя натуральныя вадаёмы - 1%.

Birds:

За ўвесь перыяд назіранняў у пойме сярэдняй плыні ракі Прыпяць адзначана каля 200 відаў птушак, 52 з якіх занесены ў Чырвоную кнігу Беларусі. На гнездаванні зарэгістравана каля 170 відаў. Пойма ракі Прыпяць мае міжнароднае значэнне для захавання шэрагу відаў, якія знаходзяцца пад глабальнай пагрозай знікнення: вялікага арляца *Aquila clanga*, дубальта *Gallinago media*, вялікага грыцука *Limosalimos*, вялікага кулёна *Numenius arquata* белавокага нырка *Aythya nyroca* і вяртлявай чаротаўкі *Acrocephalus paludicola*.

Акрамя гэтага, у пойме Сярэдняй Прыпяці гняздуецца значная частка еўрапейскай папуляцыі чаплі-бугая *Botaurus stellaris* і больш 1% беларускіх папуляцый 27 відаў птушак. Пойма Прыпяці мае міжнароднае значэнне для шэрагу водна-балотных відаў птушак і ў перыяд веснавой міграцыі. Агульная колькасць мігруючых уздоўж Прыпяці гусей складае па папярэдніх падліках каля 50 тысяч асобін, качак-свіцьваў *Anas penelope* – каля 20 тысяч.

Other animal groups:

Пойма Прыпяці мае вялікае значэнне для падтрымання папуляцый каляводных відаў млекакормячых. Тут знаходзяцца буйнейшыя ў Беларусі рэпрадукцыйныя цэнтры бобра *Castor fiber*, выдры *Lutra lutra*, вадзяной палёўкі *Arvicola terrestris*, ляснога тхара *Mustela putorius*. Забалочаныя лясы і хмызнякі з'яўляюцца для рэгіёна асноўным месцам канцэнтрацыі лася *Alces alces* і дзіка *Sus scrofa*.

Спрыяе гэты ўчастак поймы і для пражывання шматлікіх (19 відаў) земнаводных і паўзуноў. Сярод іх адзначаны і рэдкія для Беларусі: балотная чарапаха *Emys orbicularis*, чаротная рапуха *Bufo calamita*, звычайная квакша *Hyla arborea*.

Прыпяць з'яўляецца адной з асноўных рыбапрамысловых рэк Беларусі. У ёй і ў пойменных вадаёмах сустракаецца 45 відаў рыб. На тэрыторыі заказніка ў 1974 годзе ўпершыню ў Беларусі быў знойдзены ёрш Балона *Gymnocephalus baloni*, від, які дагэтуль лічыўся дунайскім эндемікам. Рака Прыпяць іграе важную ролю для захавання запасаў сома *Silurus glanis*.

Populations of IBA trigger species:

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (2000-2011)	IBA criteria
Bean goose <i>Anser fabalis</i>	P	~10000 individuals	2005-2011	Medium		A4i
White-fronted goose <i>Anser albifrons</i>	P	~40000 individuals	2005-2011	Medium		A4i
Lesser white-fronted goose <i>Anser erythropus</i>	P	+	2000-2011	Poor		
Greylag goose <i>Anser anser</i>	B	+	2005-2011	Poor		
Wigeon <i>Anas penelope</i>	P	~20000 individuals	2005-2011	Medium		A4i
Mallard <i>Anas platyrhynchos</i>	P	> 22500 individuals	2005-2011	Medium		B1i
Pintail <i>Anas acuta</i>	B	20-30 breeding pairs	2005-2011	Medium		
Pintail <i>Anas acuta</i>	P	> 600 individuals	2005-2011	Medium		B1i
Garganey <i>Anas querquedula</i>	B	>250 breeding pairs	2005-2011	Medium		B2
Shoveler <i>Anas clypeata</i>	P	> 5000 individuals	2005-2011	Medium		A4i
Pochard <i>Aythya ferina</i>	B	100-1500 breeding pairs	2005-2011	Medium		B3
Pochard <i>Aythya ferina</i>	P	> 13500 individuals	2005-2011	Medium		A4i
Ferruginous duck <i>Aythya nyroca</i>	B	+	2005-2011	Poor		

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (2000-2011)	IBA criteria
Goldeneye <i>Bucephala clangula</i>	B	+	2005-2011	Poor		
Goldeneye <i>Bucephala clangula</i>	P	> 4200 individuals	2005-2011	Poor		A4i
Smew <i>Mergus albellus</i>	P	+	2005-2011	Poor		
Red-breasted goosander <i>Mergus serrator</i>	P	+	2005-2011	Poor		
Goosander <i>Mergus merganser</i>	P	+	2005-2011	Poor		
Bittern <i>Botaurus stellaris</i>	B	150-315 males only	2005-2011	Medium	↔	B2
Little bittern <i>Ixobrychus minutus</i>	B	400-700 males only	2005-2011	Medium	↔	
Night heron <i>Nycticorax nycticorax</i>	B	10-50 breeding pairs	2005-2011	Medium		
Great white egret <i>Casmerodius albus</i>	B	100-150 breeding pairs	2005-2011	Medium	↔	
Great white egret <i>Casmerodius albus</i>	P	500-1000 individuals	2005-2011	Medium		A4i
Black stork <i>Ciconia nigra</i>	B	50-70 breeding pairs	2005	Medium		B2
White stork <i>Ciconia ciconia</i>	B	200-250 breeding pairs	2005-2011	Medium		B2

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (2000-2011)	IBA criteria
Black kite <i>Milvus migrans</i>	B	3-4 breeding pairs	2008	Medium		
Red kite <i>Milvus milvus</i>	B	1 individuals	2000	Poor		
White-tailed eagle <i>Haliaeetus albicilla</i>	B	5-10 breeding pairs	2005-2011	Medium	↔	B2
Short-toed eagle <i>Circaetus gallicus</i>	B	6-9 breeding pairs	2008	Medium		B2
Hen harrier <i>Circus cyaneus</i>	B	+	2005-2011	Poor		
Lesser spotted eagle <i>Aquila pomarina</i>	B	22-30 breeding pairs	2008	Medium		
Spotted eagle <i>Aquila clanga</i>	B	12 breeding pairs	2010	Good	↔	A1
Osprey <i>Pandion haliaetus</i>	P	+	2005-2011	Poor		
Kestrel <i>Falco tinnunculus</i>	B	1-5 breeding pairs	2008	Medium		
Red-footed falcon <i>Falco vespertinus</i>	P	+	2000-2011	Poor		
Hobby <i>Falco subbuteo</i>	B	5-10 breeding pairs	2008	Medium		
Saker falcon <i>Falco cherrug</i>	N	> 3 individuals	2008	Poor		
Spotted crane <i>Porzana porzana</i>	B	> 700 males only	2005-2011	Poor		B3

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (2000-2011)	IBA criteria
Little crane <i>Porzana parva</i>	B	> 300 males only	2005	Poor		B3
Corncrake <i>Crex crex</i>	B	500-1800 males only	2010-2011	Medium		B2
Crane <i>Grus grus</i>	B	36-40 breeding pairs	2008	Medium		
Oystercatcher <i>Haematopus ostralegus</i>	B	50-80 breeding pairs	2005	Medium		
Ringed plover <i>Charadrius hiaticula</i>	B	180-220	2005	Medium		
Ruff <i>Philomachus pugnax</i>	B	100-250 breeding pairs	2005	Medium		
Ruff <i>Philomachus pugnax</i>	P	~50000-100000 individuals	2005	Medium		A4i
Great snipe <i>Gallinago media</i>	B	115-160 c	2010	Medium	↓	A1
Black-tailed godwit <i>Limosa limosa</i>	B	200-500 breeding pairs	2005	Medium		A1
Black-tailed godwit <i>Limosa limosa</i>	P	5000-10000 individuals	2005	Medium		A4i
Whimbrel <i>Numenius phaeopus</i>	P	+	2005	Poor		
Curlew <i>Numenius arquata</i>	B	10-15 breeding pairs	2005	Medium		

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (2000-2011)	IBA criteria
Spotted redshank <i>Tringa erythropus</i>	P	> 720 individuals	2005	Poor		A4i
Redshank <i>Tringa totanus</i>	B	1500-2000 breeding pairs	2005	Medium		
Redshank <i>Tringa totanus</i>	P	> 3000 individuals	2005	Medium		A4i
Greenshank <i>Tringa nebularia</i>	P	+	2005-2011	Poor		
Marsh sandpiper <i>Tringa stagnatilis</i>	B	1-20 breeding pairs	2005	Medium		
Terek sandpiper <i>Xenus cinereus</i>	B	100-150 breeding pairs	2005	Medium		
Little gull <i>Hydrocoloeus minutus</i>	B	+	2005-2011	Poor		
Common gull <i>Larus canus</i>	B	+	2005-2011	Poor		
Little tern <i>Sternula albifrons</i>	B	100-150 breeding pairs	2005-2011	Medium	↔	B2
Little tern <i>Sternula albifrons</i>	P	> 900 individuals	2005-2011	Poor		A4i
Whiskered tern <i>Chlidonias hybrida</i>	B	0-400 breeding pairs	2005	Medium		

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (2000-2011)	IBA criteria
White-winged black tern <i>Chlidonias leucopterus</i>	B	1000-5000 breeding pairs	2005-2011	Medium		
White-winged black tern <i>Chlidonias leucopterus</i>	P	10000-15000 individuals	2005-2011	Medium		A4i
Black tern <i>Chlidonias niger</i>	B	500-1000 breeding pairs	2005-2011	Medium		B2
Black tern <i>Chlidonias niger</i>	P	5000-10000 individuals	2005-2011	Medium		A4i
Eagle owl <i>Bubo bubo</i>	B	20-30 breeding pairs	2008	Medium	↔	B2
Pygmy owl <i>Glaucidium passerinum</i>	B	+	2005	Poor		
Little owl <i>Athene noctua</i>	B	+	2005	Poor		
Short-eared owl <i>Asio flammeus</i>	B	10-30 breeding pairs	2005	Medium		
Kingfisher <i>Alcedo atthis</i>	B	20-30 breeding pairs	2008	Medium		
Roller <i>Coracias garrulus</i>	B	2-5 breeding pairs	2005-2011	Medium		
Hoopoe <i>Upupa epops</i>	B	> 140 breeding pairs	2005-2011	Poor		B3

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (2000-2011)	IBA criteria
Wryneck <i>Jynx torquilla</i>	B	> 300 breeding pairs	2005-2011	Poor		B3
Grey-headed woodpecker <i>Picus canus</i>	B	> 100 breeding pairs	2005	Poor		B3
Green woodpecker <i>Picus viridis</i>	B	20-30 breeding pairs	2008	Poor		
Middle spotted woodpecker <i>Dendrocopos medius</i>	B	> 50 breeding pairs	2005-2011	Medium		B2
White-backed woodpecker <i>Dendrocopos leucotos</i>	B	50-100 breeding pairs	2008	Poor		
Three-toed woodpecker <i>Picoides tridactylus</i>	B	+	2005	Poor		
Sand martin <i>Riparia riparia</i>	B	20000-30000 breeding pairs	2005	Medium	↔	B3
Tawny pipit <i>Anthus campestris</i>	B	+	2005-2011	Poor		
Meadow pipit <i>Anthus pratensis</i>	B	> 1800 breeding pairs	2005-2011	Poor	↔	B3
Grasshopper warbler <i>Locustella naevia</i>	B	> 120 breeding pairs	2005-2011	Poor	↔	B3

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends (2000-2011)	IBA criteria
River warbler <i>Locustella fluviatilis</i>	B	> 1000 breeding pairs	2005-2011	Poor	↔	B3
Savi`s warbler <i>Locustella luscinoides</i>	B	> 300 breeding pairs	2005	Poor	↔	B3
Aquatic warbler <i>Acrocephalus paludicola</i>	B	34 males only	2010	Good	↓	A1
Sedge warbler <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	B	> 6000 breeding pairs	2005-2011	Poor	↔	B3
Marsh warbler <i>Acrocephalus palustris</i>	B	> 800 breeding pairs	2005-2011	Poor	↔	B3
Azure tit <i>Cyanistes cyanus</i>	B	100-200 breeding pairs	2008	Medium	↔	

Other biodiversity:

Звяры: еўрапейская рысь *Lynxlynx*, барсук *Melesmeles*, арэшнікавая соня *M uscardinusavellanarius*, соня-палчок *Myoxusglis*.

Амфібіі: камышовая жаба *Bufoalamita*, гребенчатый тритон *Triturus cristatus*.

Рэптыліі: болотная чарапаха *Emisorbicularis*.

Рыбы: падуст *Chondrostomanasus*, сцерлядзь *Acipenserruthenus*, вусач *Barbus barbuis*, рыбац *Vimbavimba*.

Насякомыя: рашэцісты жужаль *Carabus cancellatus*, жужаль менетрыэ *Carabus menetriesi*, фіялетаваы жужаль *Carabus violaceus*, залацістаямчаты жужаль *Carabus clathratus*,

бронзавы красацел *Calosomainquisitor*, красацел-даследчык *Calosomainvestigator*, жук-алень *Lucanus cervus*, мнемазіна *Parnassius mnemosine*, мядзедзіца-гаспадыня - *Pericaliamatronula*, шашачніца брытамарта *Mellictabritomartis*, прыгожы пядзенік *Chariaspilates formosaria*, пурпурная стужачніца *Catocalaspona*, чарнаватая блакітніца *Maculinea ausithous*, стэпавая плямістая блакітніца *Maculinea telegonus*, мохавы чмель *Bombus muscorum*, мурашка-амазонка *Polyergus rufescens*.

Расліны: сальвінія пływучая *Salvinia natans*, гарлачык белы *Nymphaea alba*, луннік ажываючы *Lunaria rediviva*, зубніца клубняносная *Dentaria bulbifera*, прырэсна еўрапейская *Trollius europaeus*, сон лугавы *Pulsatilla pratensis*, касач сібірскі *Irissibirica*, вадзяны арэх пływучы *Trapa natans*, дуднік балотны *Angelica palustris*, ліндэрнія ляжачая *Lindernia procumbens*, малачай махнаты *Euphorbia villosa*, шпажнік чарапіцавы *Gladiolus imbricatus*, лікападыела заліўная *Lycopodium inundatum*, расіца прамежкавая *Drosera intermedia*, дзікая пятрушка аленева *Peucedanum cervaria*, фіялка багнавая *Viola uliginosa*, шалфей лугавы *Salvia pratensis*, сліва калючая *Prunus spinosa*, аднацветка аднацветкавая *Moneses uniflora*, астра стэпавая *Aster amellus*, касач бязлісты *Iris aphylla*, ятрышнік клапаносны *Orchis coriophora*, чараўнік зеленакветкавы *Platanthera chlorantha*.

Threats:

- Парушэнні гідралагічнага рэжыму.
- Большасць праблем заказніка «Сярэдняя Прыпяць» вызвана асушэннем значнай часткі балот на тэрыторыі водазбору Прыпяці і звужэннем поймы ў выніку яе абвалавання для папярэджання навадненняў. Звужэнне поймы і павышэнне ўзроўню вады прывялі да знікнення шэрагу каштоўных біятопаў, падтоплівання лясоў, скарачэнню месцаў, прыдатных для нерасту рыб, змене відавочнага складу флоры і фауны.
- Вясновае выпальванне расліннасці ў пойме, асабліва ў гады, калі адсутнічаюць паводкі, аказвае крайне негатыўны ўплыў на жывёл і расліны.
- Высечка лясоў без уліку іх значнасці для захавання біялагічнай разнастайнасці.
- У выніку перавыпасу жывёлы на многіх участках поймы адбываецца парушэнне структуры натуральных раслінных супольнасцей. Гэта выражаецца ў змяненні складу расліннасці лугоў, знішчэнні падросу ў лясах.
- Змяненне гаспадарчай дзейнасці. У апошнія дзесяцігоддзі адбылося істотнае скарачэнне сенакосных плошчаў у пойме. Гэта выклікала хуткае зарастанне балот і адкрытых заліўных лугоў лазняком.

- Забруджванне вады. Асноўнымі крыніцамі забруджвання ў басейне Прыпяці з'яўляюцца прадпрыемствы цеплаэнергетыкі, дрэваапрацоўчай, цэлюлоза-папяровай, лёгкай і харчовай прамысловасці, сельскагаспадарчая вытворчасць (земляробства, жывёлагадоўля) і камунальная гаспадарка. Тэндэнцыя пагаршэння якасці вады наглядаецца практычна па ўсіх паказчыках.
- інтэнсіўнае развіццё паляўнічага турызму, асабліва замежнага. Адсутнасць зон пакою. Браканьерства.

Recommendations for the conservation:

- укараненне экалагічна арыентаваных метадаў рубак;
- строгае захаванне рэжыму заказніка, які забараняе правядзенне асушальнай меліярацыі;
- рэканструкцыя існуючых гідрамеліярацыйных аб'ектаў з ужываннем экалагічна арыентаваных метадаў гідратэхнічнай меліярацыі;
- вывад асобных участкаў раней асушаных земляў з сельскагаспадарчага выкарыстання і іх паўторнае забалочванне;
- выкарыстанне экалагічна бяспечных метадаў унясення арганічных і мінеральных угнаенняў;
- абвалаванне жывёлагадоўчых комплексаў, своечасовая і бяспечная ўтылізацыя адыходаў;
- заахвочванне традыцыйных метадаў гаспадаркі на сенажацях і пашах, напрыклад, пасродкам субсідый;
- захаванне дзейных патрабаванняў забароны правядзення палаў сухой расліннасці;
- правядзенне навукова абгрунтаваных лакальных строга рэгуляваных палаў у зімовы перыяд;
- забарона ўзворвання натуральных лугоў;
- рэгуляванне пасьбы быдла ў мэтах прадухілення дэградацыі лугоў;
- забарона прац па спрамленню рэчышча ракі Прыпяць і яе прытокаў;
- укараненне экалагічна арыентаваных метадаў гідратэхнічнага будаўніцтва;
- удасканаленне кантролю за горадабудаўнічымі праектамі; выбар пляцовак для будаўніцтва ў месцах нізкай рызыкі для біяразнастайнасці;
- узмацненне кантролю за браканьерствам, павелічэнне штрафаў;
- рэгуляванне развіцця паляўнічага турызму.

References:

Асабістыя паведамленні: Дамброўскі В.Ч., Дзьмітрынок М.Г, Карліонава Н.В., Левы С.В., Пінчук П.В., Самусенка І.Э.

Дмитренко М.Г. Оценка численности и популяционная динамика большой выпи (*Botaurus stellaris*) и малой выпи (*Ixobrychus minutus*) в пойме р. Припять (Беларусь) // Збереження та відтворення біорозноманіття природно-заповідних територій: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвеч. 10-річчю Рівненського природного заповідника, Сарни, 11-14 черв. 2009 р. / Рівненський природний заповідник; редкол.: М.Д. Будз [та ін.]. – Рівне, 2009. – С. 405-409.

Отчет по НИРпо теме “Выполнение первой стадии подготовки Планов управления заказниками «Средняя Припять» и «Простырь»”, 2005 г.

Отчет по НИР по теме «Проведение учётов индикаторных видов животных в заказниках «Споровский», «Званец», «Средняя Припять» и «Простырь». Науч. Руководитель Карлионова Н.В., Минск., 2010. – 56 с.

Скарбы прыроды Беларусі. – Мн.: Беларусь, 2005. – 215 с. (Інфармацыю падрыхтавалі: Дамброўскі В.Ч., Зуёнак С.В., Казулін А.В., Куніцкі Д.Ф., Мангін Э.А., Мароз М.Д., Нікіфараў М.Я., Пінчук П.В., Самусенка І.Э., Скуратовіч А.Н., Сцепановіч Я.М., Ямінскі Б.В.)

Census of the Black Stork (*Ciconia nigra*) in the Southern Belarus: new data. Abstracts of V. International Conference on the Black Stork (*Ciconia nigra*). Cormoran Complex, Uzlina, Romania, 4 - 6 April 2008. Dombrovski V.C., Mindlin G.A., Dzmitranok M.G.

Authors : Левы С.В.

---

* Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт iba.ptushki.org